μα εἶταν ἐκεῖ, μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Ξημέρωνε· δὲν εἶχε φωτίσει ἀκόμα μὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ξεχωρίζει τοὺς ἄνδρες ποὺ κοίταζαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, μὴ καταλαβαίνοντας τίποτε. Στὸ τέλος,ἕνας εἶπε: «Τὶ ἔγινε ;» Ὁ πλοίαρχος σταράφηκε καὶ ἀπὸ τὴ σκάλα τοῦ ὑποστέγου φώναξε : «Κύριε ΜὰκΦέρσον, θέλετε ν' ἀνέβετε ;» Εἶταν τὸ ὄνομα ἑνὸς δευτέρου πλοιάρχου. Ἀνέβηκε. Ὅταν τὸν εἶδα λίγο ἔλειψε νὰ γελάσω. Στεκόταν ὄρθιος, ἀσάλευτος, μὲ ὕφος ἀδιάφορο, σὰ νὰ μὴν εἴξερε ὅτι ἀπὸ τὸ παντελόνι του ἔλειπε ἕνα πόδι, ὁλότελα ξεσκισμένο.

— Ποιὸς τὸ ἔκανε αὐτό ; εἶπε ὁ πλοίαρχος δείχνοντας μὲ τὸ δάχτυλό του τὸ πόδι τοῦ δεύτερου. Σιγὰ-σιγὰ μαθέφτηκε ὅλ' ἡ ὑπόθεση : ὁ δεύτερος περπατοῦσε στὴ γέφυρα, ὅταν ἐσκούνταψε σ' ἕνα σῶμα ξαπλωμένο κάτω. Ἀμέσως τὸ ἕνα πόδι τοῦ πανταλονιοῦ του ξεσκίστηκε, κι' ὁ ἔνοχος ἐξαφανίστηκε ἂν καὶ τὸν ἀναζήτησαν παντοῦ, χωρὶς νὰ τὸν βροῦν πουθενά.

Οὔτε καὶ κανένας εἴξερε τίποτε. Ἔτσι πέρασε κι' αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα πλύναμε καὶ τἀσπρόρρουχα τοῦ ἐξαφανισμένου ναύτη γιὰ νὰ τὰ μοιράσουμε μεταξύ μας καὶ τὰ βάλαμε νὰ στεγνώσουν στὴν πρύμνη.

»Κατὰ τὶς δυόμισι τὴ νύχτα καθὼς περπατοῦσα τυχαῖα στὸ κατάστρωμα εἶδα κάτι ποὺ μὲ κάρφωσε στὴ θέση μου. Τὸ πουκάμισο τοῦ χαμένου ναύτη περπατοῦσε ἀπάνω στὶς σανίδες. Καὶ προχωροῦσε ἔτσι μόνο του, χωρὶς νὰ τὸ σπρώχνει κανείς ! Προχωροῦσε κατ' εὐθεῖαν πρὸς ἐμένα μὲ μικρὰ βήματα, ἐνῶ ἐγὼ γεμᾶτος τρόμο ἔκανα πίσω, κοιτάζοντάς το. Ἄξαφνα ὁ Μὰκ Φέρσον, ἐκεῖνος ποὺ εἶχε χάσει τὸ πόδι τοῦ πανταλονιοῦ του, παρουσιάστηκε. Εἶδε τὸ πουκάμισο ποὺ περπατοῦσε. Τὸν εἶδα νὰ κιτρινίζει σὰν πεθαμένος, μὰ καὶ νὰ προχωρεῖ πρὸς τὸ πουκάμισο μὲ προφύλαξη. Ὅταν τὸ ἔφτασε κι' ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ ἔσκυβε ἀπὸ πάνω του, εἶδα τὸ πουκάμισο νὰ μαζεύεται καὶ ὅταν ἔβαλε τὰ χέρια του γιὰ νὰ τὸ ἀγγίξει, ἐκεῖνο βρέθηκε σωριασμένο καταγῆς, χ ω ρ ὶ ς ν ὰ ἔ χ ε ι τ ί π ο τ ε μ έ σ α.

»Τὸ πήραμε καὶ τὸ πετάξαμε στὴ θάλασσα, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα ἀσπρόρουχα τοῦ χαμένου ναύτη.

»Ἀπὸ τότε χίλιες δυὸ ἱστορίες ἄρχισαν νὰ κυκλοφοροῦν στὸ πλήρωμα ποὺ δὲν εἶχε πιὰ καμιὰ διάθεση νὰ μείνει σ' αὐτὸ τὸ καράβι.

Ὁ Μπὶλ εἶταν γελαστὸς φριχτή, ὑπεράνθρωπη.

Ἤρθε τέλος ἡ νύχτα ποὺ τὴν ἄλλη μέρα θὰ πιάναμε στὴ Μπάχια. Ἐκεῖνο ποὺ ἔγινε αὐτὴ τὴ νύχτα εἶταν τὸ σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα.

» Τὸ καράβι μας προχωροῦσε μὲ μιὰ βραδύτητα ἀνεξήγητη. Ὁ ἄνεμος εἶταν πρίμος, μὰ τὸ καράβι δὲν προχωροῦσε.Θὰ εἶταν δυόμισι ἡ ὥρα, ἴσως τρεῖς,δὲν ξέρω. Νύχτα μαύρη. Ὁ οὐρανὸς γεμάτος σύννεφα. Θάλασσα ἥσυχη. Ἔξαφνα ἕνας τρομερὸς ἦχος ἀπὸ τὴ πρύμη ξύπνησε ὅλο τὸ πλήρωμα, ἕνας ἦχος ποὺ ποτὲ δὲν εἶχε ἀκούσει ἄνθρωπος ὡς τὴν ἡμέρα ἐκείνη στὴ γῆ. Πήδησαν ὅλοι κάτω ἀπ' τὶς κοκέτες.

»Αὐτὸς ὁ ἦχος δὲν ἦταν οὔτε οὐρλιασμα, οὔτε ἐπίκληση, οὔτε θρῆνος. Εἶταν ἕνα εἶδος κραυγῆς πόνου, μιὰ κραυγὴ σπαραχτικτή, μὰ ὄχι σὰν κ' ἐκείνη ποὺ μπορεῖ ν' ἀκούσει κανεὶς νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ λαρυγγι ἑνὸς ἀνθρώπου. Μιὰ κραυγὴ

»Ἡ κραυγὴ ἀκούστηκε δυὸ φορές, διαπεραστική, παρατεταμένη. Τὴ δεύτερη φορὰ ἀκούστηκε καὶ ἡ φωνὴ ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ οὐρλιαζε. Σχεδὸν ἀμέσως τὰ πανιὰ μαζέφτηκαν, τὸ καράβι ἔκανε μιὰ βόλτα κι' ἄρχισε νὰ χορεύει σὰ νὰ εἶχε χάσει τὸ μπούσουλά του.

»Νομίσαμε ὅτι τὸ τέλος τῆς «Μάμπλ Ζὸν» εἶχε φτάσει. Τὸ πλήρωμα ὅρμησε πρὸς τὴν πρύμη κ' ἐκεῖ, κοντὰ στὸ ἐγκαταλειμένο τιμόνι, εἴδαμε τὸ σῶμα τοῦ Σάντυ Σμίθ, ποὺ εἶταν τὴν ὥρα ἐκείνη τιμονιέρης. Εἶταν ἀγνώριστος, λευκὸς καὶ πράσινος. Ἐζοῦσε ὅμως ἀκόμα, τοῦ ἔρριξαν νερὸ καὶ συνῆλθε. Ἄρχισε νὰ χτυπιέται καὶ νὰ φωνάζει. Εἶταν τόσο τρομαγμένος ὥστε δὲ μπόρεσε νὰ ἐξηγήσει στὸν καπετάνιο τὶ εἶχε συμβῆ. Τὸ περισσότερο κακὸ ποὺ εἶχε πάθει εἶταν ἀπὸ τὸ φόβο του.

»Τέλος κατορθώσαμε νὰ μάθουμε ὅτι ἐνῶ ὁ Σάντυ Σμίθ, εἶταν στὴ σκοπιά του στὸ τιμόνι, ἔχοντας τὸ νοῦ του νὰ συγκρατεῖ τὴ «Μάμπλ Ζὸν» στὸν ἴσο δρόμο, ἔξαφνα ἔκανε ἕνα βῆμα πίσω γιατὶ εἶχε ἀκουμπήσει τὸ πόδι του σ' ἕνα πρᾶμα μαλακό, σ' ἕνα πρᾶμα, σὰν τὸ χέρι ἑνὸς ἀνθρώπου. Καὶ πρὶν ἀντιληφθῇ τὶ συμβαίνει ἡ φριχιαστικὴ ἐκείνη κραυγὴ ξέσκισε τὸν ἀέρα. Σχεδὸν συγχρόνως κάτι γαντζώθηκε ἀπάνω του σὰ νὰ ἤθελε νὰ τὸν τουμπάρει. Ἔπειτα δὲ θυμότανε τίποτε πιά. Τὸ περίεργο ὅμως εἶνε ὅτι ἕνα μέρος τοῦ πανταλονιοῦ του εἶταν ξεσκισμένο, ὅπως τὸ πόδι τοῦ πανταλονιοῦ τοῦ ὑποπλοιάρχου.

Ἐδῶ ὁ Μπὶλ στάθηκε, ἤτιε μπόλικο ρακὶ καὶ μὲ τὸ στόμα γεμάτο κοίταξε τοὺς συντρόφους του.

— Καὶ πῶς τελείωσε αὐτό ; ρώτησε ὁ Τζίμ.

— Ὅσο γι' αὐτὸ δὲν ξέρω, καλοί μου φίλοι. Τὴν ἄλλη μέρα, σὰν φτάσαμε στὴ Μπάχια καὶ ἔβγῆκα ἔξω, κάτι μ' ἐμπόδισε νὰ ξαναγυρίσω στὴ «Μάμπλ Ζόν». Μπορεῖτε νὰ μὲ πιστέψετε ἂν σᾶς πῶ ὅτι σενοχωρήθηκα πολὺ γι' αὐτό. Τίποτε στὸν κόσμο δὲ θὰ μποροῦσε νὰ μὲ κρατήσει γιὰ νὰ γυρίσω στὸ πλοῖο καὶ νὰ δῶ τί ἀπέγινε. Μὰ κάτι γίνηκε καὶ δὲ μπόρεσα νὰ φύγω. Ὡστόσο τὸ μυστήριο τῆς «Μάμπλ Ζὸν» εἶνε ἡ πιὸ περίεργη ναυτικὴ ἱστορία ἀπ' ὅσες ἔχω ἀκούσει στὴ ζωή μου. Ἀπομένει γιὰ μένα θαῦμα.

***

Μιὰ μακριὰ σιωπὴ ἐπακολούθησε. Στὸ τέλος ὁ Σὰμ ἄρχισε νὰ μιλάει.

— Μπορεῖ, εἶπε, νὰ γίνονται θαύματα στὴ θάλασσα, μ' αὐτὸ δὲν εἶνε θαῦμα. Ξέρω τὸ μυστικὸ τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ.Στὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ τελειώνει ἡ ἱστορία σου,μπαρκάριζα ἐγὼ στὴ «Μπὰπλ Ζὸν» στὴ Μπάχια!... Καθὼς εἴχαμε ἀνοίξει μακριὰ ἀπὸ τὴ Μπάχια βρήκαμε ἀπάνω στὸ κατάστρωμα ἕνα μικρὸ ἀγριόγατο. Εἶταν αὐτὸς ποὺ εἶχε κλέψει τὸ γουροῦνι καὶ ποὺ ἔδειχνε τὰ πράσινα μάτια του στὸ σκοτάδι, αὐτὸς εἶχε κοιμηθεῖ ἀπάνω σου, αὐτὸς εἶχε φορέσει τὸ πουκάμισο τοῦ χαμένου ναύτη κι' αὐτὸς ξέσκιζε τὰ παντελόνια. Καὶ τὴν κραυγὴ ποὺ σᾶς ἔκανε νὰ φοβηθῆτε τόσο, τὴν ἄκουσα ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν ἡμέρα ποὺ τὸν πλήγωσα ἀπὸ ἀπροσεξία μ' ἕνα μυτερὸ ξύλο...

Λυσσασμένος ποὺ ἔβλεπε τὸ μυστήριο του νὰ διαφωτίζεται, ὁ Μπὶλ ἐρώτησε :

— Ὅλ' αὐτὰ καλά, μὰ πῶς ἐξηγεῖς τὴν ἐξαφάνιση τοῦ ναύτη ; Πῶς χάθηκε ; καὶ πῶς ἕνας ἀγριόγατος μπορεῖ νὰ γυρίζει μοναχός του σ' ἕνα πλοῖο ;

— Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω, εἶπε ὁ Σάμ.

Τότε ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ Τζίμ.

— Ὁ χαμένος ναύτης ; εἶπε μὲ μιὰ φριχτὴ γκριμάτσα. Εἶμουν ἐγώ !...

— Ἐσύ ;

— Ναί. Βγαίνοντας ἀπὸ τὸ λιμάνι τοῦ Λὰ Γκάϊρα, ἔπεσα στὴ θάλασσα, ἀφήνοντας τὸ σάκκο μου στὸ καράβι. Κι' ὁ ἀγριόγατος ποὺ βρήκατε εἶταν δικός μου. Εἶταν ἥμερος κ' εἴμαστε πολὺ φίλοι ἐγὼ καὶ κεῖνος. Ὅταν ἐμπάρκαρα στὸ πλοῖο, τὸν ἔκρυψα σὲ μιὰ βάρκα. Μὰ μόλις σηκώθηκε ἡ ἄγκυρα, θυμήθηκα ὅτι εἶχα σπουδαίους λόγους νὰ βγῶ ἔξω καὶ βούτηξα ἀπὸ τὸ κατάστρωμα....

Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψη αὐτή,οἱ τρεῖς ναῦτες ἔμειναν βουβοὶ κυττάζοντες τὸ πέλαγος.

Alan le May

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΑΝΝΑΜ

Ἡ παροιμίες εἶνε ἡ σοφία τοῦ λαοῦ. Σοφία πολύτιμος, γιατὶ δὲν εἶνε κρίσεις αὐθαίρετοι ἑνὸς ἀτόμου, ἀλλὰ πορίσματα τῆς πείρας πολλῶν γενεῶν, προϊόντα βραδείας ἀλλὰ προσεκτικῆς παρατηρήσεως. Εἶνε διδάγματα δοκιμασιῶν μακρῶν, ποὺ ἐκφράζουν σὲ ἁπλοϊκὴ γλῶσσα τὴν μεγαλείτερες ἀλήθειες, καὶ λέγονται πολλὲς φορές, μὲ δυὸ λέξεις, περισσότερα ἀπὸ ὅσο θα ἔλεγαν ὀγκώδεις φιλοσοφικὲς διδαχές.

Τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα, ἡ ἱστορία, ὁ ἐθνικὸς χαρακτῆρας κάθε λαοῦ ζωγραφίζεται πιστὰ στὶς παροιμίες του. Γι' αὐτὸ πάντοτε ἡ παροιμίες θεωρηθήκανε ὡς ἀντικείμενα ἄξια πολλῆς μελέτης καὶ ἐρευνῶνται καὶ ζητοῦνται μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον.

Σᾶς προσφέρομεν κατωτέρω, μερικὲς παροιμίες, ἑνὸς λαοῦ μακρυνοῦ, τοῦ Ἀννάμ, τὶς ὁποῖες συνέλεξε ὁ ἱεραπόστολος Ζουρδέν.

Ἰδοὺ αὐτές.

***

— Ἑκατὸ ἄνθρωποι, ἑκατὸ γλῶσσες.

***

— Ὅποιος ἀγοράζει σύννεφα, πουλάει ἄνεμο.

***

— Γνωρίζουμε τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ μορφή του. Ἀλλὸ ποιὸς ξέρει τὴν καρδιά του.

***

— Ὅταν κάνεις καμμιὰ κακὴ πρᾶξι, μὴν κατηγορεῖς τὸν οὐρανό. Ὅταν παραπατᾶς μὴν αἰτιᾶσαι τὴν γῆν.

***

— Ὅταν ἐκεῖνος ποὺ πουλάει τηγάνια, βλέπει τὸν ἰχθυοπώλη, νὰ τρέχῃ εἰς τὴν ἀγορά, τρέχει κι' αὐτὸς ἐπίσης.

***

— Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη εἶνε φωτεινότατοι. Καὶ ὅμως ἀρκεῖ μιὰ μικρὴ λεκάνη, γιὰ νὰ κρύψῃ τὶς ἀκτίνες των.

***

— Ἐκεῖνος ποὺ κρατάει τὴν σημαία, ἐκεῖνος πρέπει καὶ νὰ τὴν κινάει.

***

— Καλλίτερα νὰ τρώει κανεὶς ἀραβόσιτο ξερό, καὶ νὰ εἶνε τὸ σπίτι του γεμᾶτο ἀπὸ τοὺς δικούς του, παρὰ νὰ εἶνε πλούσιος καὶ νὰ εἶνε μοναχός.

***

— Τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ξέρουμε, τοὺς σεβόμαστε ἀπὸ τὴν ἀρετή τους.

Τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ δὲν ξέρουμε, τοὺς σεβόμαστε ἀπὸ τὰ ροῦχα ποὺ φοροῦν.

***

— Εἰς τὴν μακρυνὴ πορεία δοκιμάζονται τὰ πόδια τῶν ἀλόγων.

Καὶ εἰς τὶς ἐπαναστάσεις ἡ πίστις τοῦ λαοῦ.